

Програма
„Учене през
целия живот“

ЦЕНТЪР
ЗА РАЗВИТИЕ
НА ЧОВЕШКИТЕ
РЕСУРСИ

ПРОЕКТ

Подобряване качеството на професионалното образование

в сътрудничество с пазара на труда

2011-1-TR1-LEO04-27378

ДОКЛАД ОТ СЕМИНАР

„Как да подобрим качеството на
практическото обучение“

Работен семинар проведен от партньорите по
проекта

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

"КАК ДА СЕ ПОДОБРИ КАЧЕСТВОТО НА ПРАКТИЧЕСКОТО ОБУЧЕНИЕ?"

ДОКЛАД ОТ СЕМИНАР

12-17 май 2013 г. Португалия

ЧАСТ 1 - ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

Продължителност на професионалното образование, брой на сроковете, общ брой на седмица в учебната година в страните-партньори са както следва:

ПАРТНЬОРИ	БРОЙ УЧЕБНИ ГОДИНИ	СРОКОВЕ В УЧЕБНАТА ГОДИНА	БРОЙ СЕДМИЦИ В УЧЕБНАТА ГОДИНА
БЪЛГАРИЯ	5	2	8-11 клас – 36 12 клас - 31
ПОРТУГАЛИЯ	3	3 /триместри/	10-11 клас – 34 12 клас - 23
РУМЪНИЯ	4	2	9-10 клас – 38 11 клас - 37 12 клас - 35
СЛОВАКИЯ	4	2	9-11 клас – 33 12 клас - 30
ТУРЦИЯ	4	2	Всички класове - 36

Клас от който започва практическото обучение във фирмите в страните-партньори са както следва:

ПАРТНЬОРИ	Клас от който учениците започват практическ обучение във фирмите	Вид на компаниите
БЪЛГАРИЯ	11-12	Малки частни фирми, банки, застрахователни компании, местни и държавни фирми
ПОРТУГАЛИЯ	12	Счетоводни офиси, държавни финансови офиси, финансови отдели и отдел човешки ресурси в държавни и частни фирми, в армията и флота.
РУМЪНИЯ	11-12	Хипермаркери, хранителни магазини, малки семейни фирми
СЛОВАКИЯ	11-12	Банки, застрахователни компании, счетоводни фирми, маркетинг и управление на бизнеса, ТРЗ и човешките ресурси, телефонни компании, производствени предприятия
ТУРЦИЯ	12	Правителствени и частни фирми, които се предлагат от Областния комитет по заетостта и на фирмите, определени от съответното професионално обучение извършвано в училището

Компаниите са избрат в съответствие с информацията, посочена и в следващата таблица в страните партньори

ПАРТНЬОРИ	Избор на компании
БЪЛГАРИЯ	Фирмите се търсят и избират от училището. Няма правила за разпределението на учениците. Те подават документи за кандидатстване и ако има помече от един кандидат за работно място се прави подбор.
ПОРТУГАЛИЯ	Учителите според класа на учениците предлагат наличните работни места. Учителите се съобразяват и с профила на учениците.
РУМЪНИЯ	Училището определя фирмите от тези избрани от учениците. Няма основни правила за подбора на учениците.
СЛОВАКИЯ	Фирмите си избират от учениците или родителите със съгласието на училището. Класа на учениците не оказват влияние върху избора на фирми.
ТУРЦИЯ	Фирмите се предлагат от Областния комитет по заетостта. Фирмите се разпределят по професионални направления. Училището избира и разпределя учениците в зависимост от техните възможности и ниво.

Продължителността на практическото обучение във фирмите в страните-партньори са показани в следващата таблица.

ПАРТНЬОРИ	Продължителност на учебна практика в компаниите
БЪЛГАРИЯ	11-ти клас: В края на втория срок, 10 дни, 6 часа на ден 12 клас: 2 часа в седмицата (31 седмици x 2 часа = шестдесет и два часа)
ПОРТУГАЛИЯ	12-ти клас: 3 месеца през второто тримесечие за 420 часа
РУМЪНИЯ	11-ти и 12-ти клас: 2 седмици в първият срок и 2 седмици през втория срок
СЛОВАКИЯ	11-ти клас: 2 седмици през втория срок 12-ти клас: 2 седмици през първия срок
ТУРЦИЯ	12-ти клас: 36 седмици, първи и втори срок по 24 часа на седмица, (всяка седмица два учебни дни - три дни практика, обучение във фирми)

Работният план за практическото обучение в компаниите в страните-партньори е изготвен въз основа на информацията в таблицата по-долу

ПАРТНЬОРИ	Работен план за практическото обучение в компаниите
БЪЛГАРИЯ	Работния план се изготвя от учителя отговарящ за практиката в съответствие с учебната програма и работодателя. Включва конкретни ежедневни задачи
ПОРТУГАЛИЯ	Работен план се изготвя от координатора на практиката и служители от компанията
РУМЪНИЯ	Работен план се изготвя от координатора на практиката и служители от компанията
СЛОВАКИЯ	Работен план се изготвя от координатора на практиката и служители от компанията
ТУРЦИЯ	Работен план се изготвя от координатора на практиката и учители от професионалното направление

Системата за оценяване на практическо обучение в партньорските страни е, както следва

ПАРТНЬОРИ	Система за оценяване на практическото обучение в компаниите
БЪЛГАРИЯ	Учениците се проверяват ежедневно от учител и наставник на практиката. Учениците се оценяват на базата на две практически задания Работен дневник и чек лист за проверка. Оценяването се извършва от учителя и работодателя. Учениците водят дневник с ежедневно извършената работа
ПОРТУГАЛИЯ	Учениците се следят ежедневно от учител и наставник на практиката. В края учениците държат заключителен изпит или представят работата си на училищно жури.
РУМЪНИЯ	Учениците се следят ежедневно от учител и наставник на практиката. Учениците получават оценки от учителя и наставника на базата на работата си. Тест за оценяване се извършва съвместно от училището и компания.
СЛОВАКИЯ	Учениците се следят ежедневно от учител и наставник на практиката. Учениците подготвят проекти за работата си на Powerpoint презентация.
ТУРЦИЯ	Учителят отговорен за практиката посещава компания всяка седмица, за проверка. Оценяването се извършва от преподавателя и оценките се изпращат в училище. Учениците трябва да се вземат практически изпит в края на годината.

Отговорностите на училището за практическо обучение в партньорските страни е, както следва

ПАРТНЬОРИ	Отговорности на училището за практическото обучение в компаниите
БЪЛГАРИЯ	Училището преговаря с фирмите, за да изпрати учениците на практическо обучение, изготвя работна програма, подписват договор с компанията, определя учител за наблюдение на учениците, наблюдава учениците ежедневно, изготвят практически задания, оценява учениците
ПОРТУГАЛИЯ	Изберат фирма, изготвя план за обучение с наставник от компанията, следи ученици ежедневно, дават оценки, провеждат изпит или практическо задание в края на практическото обучение.
РУМЪНИЯ	Предлага ученици за практика на фирмите, изготвя план за обучение с наставник от компанията, подписват договор с компанията, наблюдават учениците ежедневно, определят оценките в края на практиката заедно с наставник от компанията.
СЛОВАКИЯ	Утвърждава фирми, които са избрани от учениците за практическо обучение, да изготви план за обучение на служители от компанията, да подпише договор с компанията, наблюдават учениците ежедневно с наставник от фирмата, да направи окончателна оценка.
ТУРЦИЯ	Разпределяне на учениците по компаниите. Изпращане на седмичен учител координатор. Изготвя " тест за практически умения ", за провеждане след практическото обучение.

Отговорностите на фирмите, съдействали на училища за практическо обучение в страните - партньори е както следва:

ПАРТНЬОРИ	Отговорности на фирмата за практическото обучение в компаниите
БЪЛГАРИЯ	Подписване на договор с училището за практическо обучение, да осигури наставник отговарящ за учениците, да наблюдава ежедневно учениците, да възлага практически задачи, да участва в оценката на чек лист за учениците
ПОРТУГАЛИЯ	Да направи интервю с учениците в етапа на подбор, да изготви план за обучение с учител от училището, да наблюдават учениците ежедневно, да извършват оценяване.
РУМЪНИ	Създаване на план за обучение с учител от съответното училище, подписват протокол с училището, да контролират учениците ежедневно, да дават оценки в края на практиката с учителя от училище.
СЛОВАКИЯ	Подготвят план за обучение с учител от съответното училище, подписват договор с училището, наблюдават учениците ежедневно задно с учителя.
ТУРЦИЯ	Подписване на договор между учениците и компанията. Определят наставник. Оценяват учениците и изпращат оценките в училище.

Системата за социално осигуряване на учениците, които провеждат практическо обучение в предприятия изплащане на учениците в страните-партньори са както следва

ПАРТНЬОРИ	Система за оценяване на практическото обучение в компаниите
БЪЛГАРИЯ	Застраховка – ДА – учениците плащат Заплащане - НЕ
ПОРТУГАЛИЯ	Застраховка – ДА Заплащане –НЕ
РУМЪНИ	Застраховка – НЕ Заплащане – НЕ
СЛОВАКИЯ	Застраховка – НЕ Заплащане – НЕ
ТУРЦИЯ	Застраховка – ДА Заплащане -

ЧАСТ 2

СПОРЕД SWOT АНАЛИЗИТЕ ЗА ПРАКТИЧЕСКОТО ОБУЧЕНИЕ ВЪВ ФИРМИТЕ, НАПРАВЕНИ ОТ ПАРТНЬОРСКИТЕ СТРАНИ, ЧЕСТО СРЕЩАНИ ПРОБЛЕМИ СА:

- 1) Намаляване на броя на фирмите от региона .
- 2) Претоварване с работа на служителите в компаниите, в които се провежда практиката.
- 3) Интересът към професионалното образование намалява и в професионалните гимназии има ученици с по-ниски възможности.
- 4) Финансовата криза в регионите на страните партньори води до свиване на бизнеса и намаляване на броя на фирмите и работните места .
- 5) Няма възможност фирмите да осигурят наставник, който изцяло да се занимава с учениците в практическото обучение .
- 6) Нито на учениците, нито на персонала се заплаща за усилията и работата по време на практическото обучение.
- 7) След дипломиране, шансът учениците да бъдат наети от същата компания е много малък.
- 8) Пазарът на труда се развива, а професионалните училища не могат да се модернизират в съответствие с развитието.
- 9) Професионалните училища не могат да променят учебните планове в съответствие с новите работни места и изисквания на пазара на труда, те работят по програми разработени в миналото.
- 10) Учителите по професионално обучение не актуализират редовно своите знания в съответствие с потребностите на пазара на труда.
- 11) Налице е липса на комуникативните умения на учениците в официална комуникация с клиенти и работодатели
- 12) Дружествата, смятат продължителността на практическото обучение като недостатъчна.
- 13) Учениците не са ясно информирани за изискванията на пазара на труда.
- 14) Очакванията на компаниите за уменията (способности, теоретични познания) на учениците понякога са по-високи от тези, придобити от тях.
- 15) Липса на мотивация на учениците за практическо обучение.
- 16) Наставници не са обучени по отношение на преподавателски умения и методология .

ЧАСТ 3 - РЕШЕНИЯ НА ПРОБЛЕМИТЕ

1. Възможности за изпращане на учениците и в други региони за провеждане на практическо обучение трябва да се търси от всички страни включените в професионалното обучение.
2. Персоналът за обучение на учениците трябва да отдели повече време за тях.
3. Професионалните училища трябва да се представят по-ефективно в училищата от средното образование.
4. Да се развие система на държавна подкрепа за изпращане на ученици и в други региони, за тяхното практическо обучение.
5. Приоритетът на училищата трябва да е изпращане на ученици на практическо обучение в по-големи компании, така че компанията да може да организира служители, които да обучават учениците и да отделят повече време за тях.
6. Държавата или фирмите трябва да платят на учениците за тяхната практика в компанията.
7. Държавата трябва да даде определена финансова полза за фирмите, за назначаването на току що дипломирали ученици, след проведеното практическо обучение.
8. Професионалните училища трябва сами да модернизира в съответствие с потребностите на пазара на труда лабораториите и оборудването или софтуера.
9. Училищата трябва да открият нови специалности в съответствие с новите работни места на пазара на труда.
10. Държавата трябва да предложи в редовни обучения за учители по професионално обучение в сътрудничество с фирми.
11. Учениците трябва да бъдат обучени за комуникационни умения по време на теоретичното обучение.
12. В някои случаи продължителността на практическото обучение трябва да се коригира в съответствие с потребностите на пазара на труда. Това трябва да се осъществи от МОН в сътрудничество с фирми или училища за вземане на решение относно продължителността на практическото обучение, защото те по-добре познават нуждите на региона.
13. Встъпителни срещи на учениците за практическо обучение трябва да се организира от училището, в сътрудничество с дружествата.
14. Училището трябва добре да информира фирмите за уменията на учениците, които са придобили по време на теоретичните си обучение.
15. На Учениците трябва да се предлагат някакви ползи от - училището, държавата или от фирмата (например лаптоп, бонус и т.н.)
16. На наставниците на дружествата, които отговарят за практическото обучение на учениците трябва да се предлагат обучения. Също така трябва да им се заплаща за времето, през което те отделят за обучение на учениците.

Забележка: Анализът е направен на база на анализ на практическото обучение в направление икономика на партньорски институции от Турция, България, Португалия, Румъния и Словакия